

Försäkringsvillkor

Biluthyrning

Innehåll

A. Översiktlig information	3
B. Allmänna försäkringsvillkor	7
D1. Trafikförsäkring	8
D2. Ansvarsförsäkring – Husvagn	10
E. Egendomsförsäkring	11
F. Räddningsförsäkring	17
G. Rättsskyddsförsäkring	19
H. Tilläggsförsäkring – Bedrägeri	21
I. Allmänna bestämmelser	22
J. Om skada inträffar	26
K. Vid frågor om försäkring eller skador	27
L. Om vi inte skulle komma överens	28

A. Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information om hur försäkringen gäller.

Detta häfte innehåller de försäkringsvillkor som gäller för Biluthyrning. När vi i villkoren använder orden ”du” och ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” menas försäkringsgivaren, det vill säga Folksam.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619.
Adress: 106 60 Stockholm
Telefon: 0771-960 960

Vår verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska.

Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Uppsägning av försäkring i förtid

Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar, se punkt 3.3 i I. Allmänna bestämmelser.

Försäkringspremie

Premien för din försäkring framgår av försäkringsbrev och premiefaktura. På premiefakturan finns också uppgift om sista dag för betalning.

Har premie lämnats i en offert gäller premieuppgiften enligt vad som sägs i offerten eller annars avtalats. Se punkterna 3.3–5.9 i I. Allmänna bestämmelser.

Försäkringsvillkoren och försäkringsbrevet

Detta är översiktlig information. Vi vill därför understryka, att det alltid är försäkringsbrevet och de fullständiga försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd.

Ditt försäkringsbrev visar vilket skydd du har. Där finns också uppgift om försäkringstidens längd, premie, särskilda villkor med mera. Det är försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren som tillsammans utgör avtalet mellan dig och oss.

Omfattning

Du kan försäkra ditt fordon med olika omfattning på skyddet. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbrevet.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i EES-länderna samt i övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Avställningsförsäkring enligt punkt 9 i E. Egendomsförsäkring gäller dock bara i Sverige. Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt Trafikskadelagen för skada som i följd av trafik med svenskregistrerad bil tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Självrisker

Självriskerna varierar beroende på vilken del av försäkringen som berörs. Självriskerna framgår av ditt försäkringsbrev. Särskilda självrisker gäller i vissa fall. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret.

Mervärdesskatt

Om försäkringstagaren är redovisningsskyldig för mervärdesskatt, betalar försäkringen inte en sådan kostnad. På begäran skall försäkringstagaren utnyttja sin avlyftningsrätt för mervärdesskatt gällande skadelidandes kostnader.

Trafikförsäkring

Du är skyldig att teckna en trafikförsäkring för ditt fordon. Det är ägaren som ska fullgöra den plikten. Det är också ägaren som ska vara registrerad hos Transportstyrelsen. Vid så kallad leasing är det dock leasingtagaren som ska teckna trafikförsäkring.

Trafikförsäkringen ersätter personskador och vissa egendomsskador enligt reglerna i trafikskadelagen. Observera att trafikförsäkringen inte gäller för skador på det egna fordonet. Din trafikförsäkring gäller inte heller för skada på egendom som transporteras med fordonet.

Trafikförsäkringen gäller normalt med en grundsjälvrisk. I vissa fall kan också särskild självrisk bli aktuell, se punkt 4. i D1. Trafikförsäkring.

Egendomsskydd

Egendomsskyddet ersätter skador på bilen och utrustning som hör till den. Vad de olika delarna av egendomsskyddet omfattar kan du se i punkterna 1–10 i E. Egendomsförsäkring. I punkt 11 i samma avsnitt anger vi hur vi värderar och ersätter skador på din egendom.

Tillbehör och annan utrustning som inte tillhör fordonet eller som det inte är normalt att ha i fordonet ingår inte. Personliga tillhörigheter ingår inte. Informations- och kommunikationssystem för data, navigering, tv och video samt bilradio, band- eller cd-spelare, biltelefon eller annan liknande utrustning ersätts endast om den är fast monterad och konstruerad för att enbart användas i fordonet, se punkt 2 i E. Egendomsförsäkring.

Begränsningar i egendomsskyddet

Här nedan anger vi de viktigaste begränsningarna i egendomsskyddet. Det finns fler begränsningar än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller.

- Egendomsskyddet ger inte avbrottsersättning vid skada på bilen, det vill säga du får ingen kompensation för att du inte kan använda bilen.
- Ersättning för skadad eller stulen bilradio, band- eller cd-spelare, biltelefon eller annan liknande utrustning som är eftermonterad är begränsad till ett halvt prisbasbelopp.
- Ersättning för skadad eller stulen informations- och kommunikationssystem för data, navigering, tv och video som är eftermonterad är begränsad till ett halvt prisbasbelopp.
- Vid stöld av på bilen monterade hjul är ersättningen begränsad till ett halvt prisbasbelopp om inte hjullås monterats.
- Mobiltelefoner, kassetband och dvd- och cd-skivor ersätts inte.
- Maskin- och elektronikskadeförsäkringen gäller för personbil och lätt lastbil som är högst åtta år gammal eller som har körts högst 100 000 kilometer. Försäkringen upphör så snart någon av dessa gränser passerats.
- Vi betalar inte skada som hänt
  - under tävling med bilen eller under träning för tävling, uppvisning eller liknande användning av fordonet
  - inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning.
  - under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankörning. Detta gäller brand-, glasrute-, maskin- och elektronikskade- samt vagnskadeförsäkring.
- Vi betalar inte skada om någon som tillhör ditt hushåll tar bilen och använder den utan lov eller om någon annan som har tillgång till bilen använder den utan lov, se punkt 6. Stöldförsäkring i E. Egendomsförsäkring.
- Vi betalar inte ersättning för eventuell värdeminskning efter reparation, se punkt 11.6 i E. Egendomsförsäkring.
- De självrisker som normalt gäller står i försäkringsbrevet. I vissa fall gäller förhöjd självrisk till exempel vid vagnskada, om föraren är under 24 år.

Räddningsförsäkring

Försäkringen ersätter person- och fordonstransporter i samband med vissa nödsituationer.

Begränsningar i Räddningsförsäkringen

Vi betalar inte kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit. Detsamma gäller för passagerare. Vi betalar inte heller kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet är bränslebrist, se punkt 2 i F. Räddningsförsäkring.

Begränsningar enligt allmänna bestämmelser

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som angivits i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras. Om anmälan inte sker riskerar du avdrag på ersättningen, se punkt 5.2 i I. Allmänna bestämmelser.

Vi betalar inte för skada som leverantör eller annan svarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande såvida du inte kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta, se punkt 12 i I. Allmänna bestämmelser.

Du ska anmäla försäkringsfall till oss så snart som möjligt och medverka till utredningen av försäkringsfallet. Om du försummar detta riskerar du avdrag på ersättningen, se punkt J. Om skada inträffar.

Aktsamhetskrav

På några ställen i häftet finns regler om vad du ska göra för att om möjligt förhindra skador. Vi kallar det aktsamhetskrav. Du gör klokt i att gå igenom dessa, eftersom du kan få avdrag på skadeersättningen eller ingen ersättning alls om du bryter mot aktsamhetskrav.

För att du lättare ska finna de olika aktsamhetskraven som gäller, har vi markerat dessa delar av villkorstexten. Vid aktsamhetskrav finns också bestämmelser om avdrag på ersättningen om du inte följer kraven.

Här nedan följer några viktiga aktsamhetskrav. Det finns fler aktsamhetskrav än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller.

- Vid montering av elektriska kablar, bränsleledningar med mera samt för att värma eller torka bilen, se punkt 4.3 i E. Egendomsförsäkring.
- För egendom som inte är fast monterad, se punkt 6.3 i E. Egendomsförsäkring.
- För hur bilen ska låsas eller hur nyckel får förvaras med mera, se punkt 6.5 i E. Egendomsförsäkring
- För service och underhåll på bilen samt skötsel av bilens kylsystem, se punkt 7.4 i E. Egendomsförsäkring.
- Genom att du ska se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.
- Genom att du ska se till att bilen inte körs av förare som saknar giltigt körkort eller kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.
- Genom att du ska se till att lärare/elev vid övningskörning uppfyller de krav som gäller.

Nedsättningsregler

Om du bryter mot något av aktsamhetskraven i punkterna 4.3, 6.3 och 7.4 i E. Egendomsförsäkring gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig.

När det gäller aktsamhetskravet i punkt 6.5 i E. Egendomsförsäkring görs avdraget i form av förhöjd självrisk.

Om du bryter mot något av aktsamhetskraven i punkt 10 i E. Egendomsförsäkring eller punkt 3 i F. Räddningsförsäkring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig.

Om du bryter mot något av kraven i punkterna 1– 10 i J. Om skada inträffar och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaksamhet görs inget avdrag. Om du uppsåtligt eller av oaksamhet eftersatt din upplysningsplikt eller anmälningsplikt enligt punkt 4 respektive 5 i I. Allmänna bestämmelser kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaksamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

Vi kan göra avdrag på ersättningen även vid framkallande av försäkringsfall. Vid uppsåtligt framkallande utgår ingen ersättning. Vi kan även göra avdrag på ersättningen vid åsidosättande av räddningsplikten eller vid lämnande av oriktiga uppgifter med mera vid skaderegleringen.

Rättsskydd

Vi ersätter dina ombuds- och rättegångskostnader om du i egenskap av ägare, förare eller brukare av bilen råkar i tvist. Det finns dock vissa undantag och begränsningar.

Begränsningar i rättskyddsförsäkringen

Försäkringen gäller inte för tvister som vid en rättslig prövning ska handläggas som så kallade småmål (värdet av vad som yrkas understiger ett halvt prisbasbelopp).

Försäkringen gäller inte heller för brottmål, där misstanken eller åtalet till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning.

Försäkringen ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga och beträffande arvode till ombud och försvarare högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt.

Vi ersätter inte kostnader som du kunde ha fått ersatt av staten eller av motpart. Högsta ersättningsbelopp är fem prisbasbelopp. Ytterligare begränsningar finns, se punkterna 3 samt 7–9 i G. Rättskyddsförsäkring.

Om vi inte skulle komma överens

Missförstånd eller oenigheter kan oftast klaras upp på ett enkelt sätt, till exempel genom ett telefonsamtal.

Sist i villkorshäftet hittar du adresser och telefonnummer om du vill framföra klagomål.

B. Allmänna försäkringsvillkor

1. Vilka fordon villkoren gäller för

Villkoren gäller för nedan angivna fordon som används vid yrkesmässig uthyrning.

- Personbil (inte taxi) för yrkesmässig uthyrning för kortare tid än 1 år
- Husvagn för yrkesmässig uthyrning för kortare tid än 1 år
- Lätt lastbil, med totalvikt högst 3 500 kg, för yrkesmässig uthyrning för kortare tid än 1 år

2. Vad som kan ingå i försäkringen

Du kan försäkra ditt fordon med olika omfattning. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbrevet. Nedan kan du se vilka olika omfattningsalternativ det finns:

	Trafikförsäkring	Helförsäkring	Halvförsäkring	Avställningsförsäkring ²
Trafik ¹	X	X	X	
Ansvar ³		X	X	
Brand		X	X	X
Glas		X	X	X
Stöld		X	X	X
Maskin/elektronik ²		X	X	
Räddning ²		X	X	
Rättsskydd		X	X	X
Vagnskada		X		X ⁴
Bedrägeri		Tilläggsförsäkring	Tilläggsförsäkring	

1. Lagstadgad försäkring, gäller dock inte husvagn då den omfattas av dragfordonets trafikförsäkring

2. Gäller endast personbil och lätt lastbil

3. Gäller endast husvagn

4. Begränsad omfattning, se punkt 9 i E. Egendomsförsäkring

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i EES-länderna samt i de övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Avställningsförsäkring gäller dock bara i Sverige.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för skada som i följd av trafik med svenskregistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Skada utanför Sverige som inte omfattas av trafikskadelagen regleras enligt lagstiftning i det landet skadan inträffade.

4. Självrisiker

Självriskerna varierar beroende på vilken del av försäkringen som berörs. De självrisiker som gäller i ditt fall ser du i försäkringsbrevet. Ibland gäller särskilda självrisiker, dessa finns angivna under respektive avsnitt i detta villkor.

Vid samtidig kaskoskada på dragbil och släpfordon, som båda är försäkrade i Folksam, tillämpas endast en självrisk, den högsta, om detta är förmånligare.

D1. Trafikförsäkring

1. De bestämmelser som gäller för trafikförsäkringen finns i trafikskadelagen (TSL). Trafikförsäkringen gäller för skador till följd av trafik med den försäkrade bilen till exempel för personskador och skador på annans egendom utanför bilen.

Din trafikförsäkring gäller inte för skador på din egen bil eller på egendom i denna.

Högsta ersättning är 300 miljoner kronor

2. Vi åtar oss att betala en del skadekostnader utöver vad som följer av TSL:

- Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person bar eller medförde för personligt bruk. Vi ersätter inte skador på eller förlust av värdeföremål som till exempel kameror, ringar och smycken och inte pengar eller värdehandlingar. Högsta ersättningsbelopp är 0,5 prisbasbelopp per person.
- Skada på egendom utanför bilen även om den som drabbats av skadan varit medvållande. Den här utvidgade rätten till ersättning gäller inte vid skada på
  - på motordrivet fordon eller tillkopplat släp
  - på spårbundet fordon
  - på egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
  - på egendom som tillhör försäkringstagaren eller det försäkrade fordonets brukare eller förare
  - om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.Högsta ersättning är 0,25 prisbasbelopp per person.

3. Vi förhandlar med den som kräver ersättning och vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäligen och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Vi är inte bundna av att du, utan godkännande från oss, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Vi betalar högst det belopp som motsvarar den trafikskadeersättning som den skadade skulle kunnat få enligt TSL.

Om någon drabbas av en personskada där ersättning ska lämnas från din trafikförsäkring betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som den skadade har vid den utomrättsliga skaderegleringen i Folksam. Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skäligen tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottmålstaxan.

Vid bedömningen av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpas den av Sveriges advokatsamfund och Svensk Försäkring gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan skadereglerare och ombud i personskadenämnden. Vi betalar inte ombudskostnader som har samband med försäkringskassans handläggning eller prövning av ärendet eller med prövning i förvaltningsdomstol, om vi inte särskilt åtagit oss detta.

Vi hämtar och betalar den medicinska utredningen. Vi betalar inte ersättning för ytterligare sådan utredning, om vi inte särskilt åtagit oss detta.

Beträffande vilka ombud som får anlitas gäller samma regler som för rättsskyddet, se punkt 6 i G. Rättsskyddsförsäkring.

Den som kan ha rätt till statlig rättshjälp ska i första hand ansöka om detta. Vi betalar inte de kostnader som skulle ha betalats av allmänna medel om ansökan hade gjorts.

4. Trafikförsäkringen gäller med en grundsjälvrisk som framgår av försäkringsbrevet.

I några fall gäller försäkringen med särskild självrisk, se nedan.

- a. Självrisk är fem procent av ett prisbasbelopp utöver gällande grundsjälvrisk om föraren, vid personbil och lätt lastbil, var under 24 när skadan hände
- b. Självrisk är 0,10 prisbasbelopp utöver gällande grundsjälvrisk
  - om föraren kört bilen utan giltigt körkort
  - om läraren/eleven vid övningskörning inte upp fyllt de regler som gäller för övningskörning
  - om föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft
    - gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
    - orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.

Självrisk enligt b) behöver dock inte betalas om det vid rattfylleribrott framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Du ska efter krav från oss betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Vi kan överlåta en fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

5. Du behöver inte betala någon självrisk

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan bilen var stulen/tillgripen
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade bilen
- om du kan visa att annan person än du själv eller föraren vållat skadan och vi inte kan visa att du eller föraren varit medvållande.

6. Vid kollision med luftfarkost eller del av sådan gäller trafikförsäkringen med en extra självrisk motsvarande 10 prisbasbelopp för juridisk person.

D2. Ansvarsförsäkring – Husvagn

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för husvagnens ägare och brukare.

2. Vad försäkringen gäller för

2.1 Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada som den försäkrade kan åläggas enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

2.2 Vi åtar oss – vid skada som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk – gentemot den försäkrade att:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid eventuell rättegång och därvid betala rättegångskostnaderna – även om försäkringsbeloppet därigenom överskrids
- betala ut skadestånd den försäkrade är skyldig att utge.

3. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- skada som har samband med den försäkrades yrkes- eller tjänsteutövning
- skada som har uppkommit i följd av trafik med dragfordonet. Sådan skada regleras genom dragfordonets trafikförsäkring
- skada som tillfogats försäkringstagarens make eller barn eller annan person som tillhör samma hushåll som försäkringstagaren
- skada på egendom som förvaras i husvagnen
- skadeståndsskyldighet som grundar sig på särskilt åtagande eller avtal.

4. Högsta ersättning

Högsta ersättningsbelopp för varje skadehändelse är fem miljoner kronor om inte annat anges. Beloppet avser person- och sakskada sammantaget. Om beloppet inte räcker till lämnas i första hand ersättning för personskada.

5. Självrisk

Personskada ersätts utan avdrag för självrisk.

Vid sakskada gäller den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

E. Egendomsförsäkring

1. Vad som ingår i försäkringsskyddet

I detta avsnitt redogör vi för hur försäkringen gäller för den egendom du har försäkrad – ditt fordon och den utrustning som ingår i skyddet.

Du ser i försäkringsbrevet vilka av dessa försäkringar som ingår i ditt egendomsskydd.

2. Vilken egendom som är försäkrad

Egendomsskyddet gäller för det försäkrade fordonet och för normal utrustning som hör till fordonet. Fordonsdel och utrustning som du monterat av ingår också. Om annan fordonsdel eller utrustning monterats i dess ställe, gäller försäkringen endast för den fordonsdel eller utrustning som är monterad. Försäkringen gäller dock för en extra uppsättning hjul.

Verktögsutrustning som kan anses normal för fordonet ingår upp till två procent av prisbasbeloppet.

Bilradio, band- eller cd-spelare, biltelefon eller annan kommunikationsutrustning ersätts endast om utrustningen är fast monterad och konstruerad för att enbart användas i bilen. Vi ersätter inte kassetband, cd-skivor eller så kallade ficktelefoner. Ersättningen är begränsad till sammanlagt 0,5 prisbasbelopp. Ersättningen gäller efter ålders- och självriskavdrag. I beloppsbegränsningen ingår också tillbehör till ersättningsbar utrustning. Monteringskostnad ersätts utöver beloppsbegränsningen.

3. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare och ägare till den försäkrade egendomen. Skulle det visa sig att det är någon annan än du som äger bilen gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Vi har rätt att betala skadeersättning till

- säljaren eller kreditgivaren om bilen köpts på avbetalning eller kredit. Ersättning betalas då till säljaren/kreditgivaren intill dennes återstående lagenliga fordran
- ägaren om du har hyrt bilen på längre tid än ett år, det vill säga leasat den.

4. Brandförsäkring

4.1 Försäkringen gäller för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Med brand avses eld som kommit lös.

Kortslutning av elektriska kablar ersätts inom åtagandet för maskin- och elektronikskadeförsäkringen, punkt 7.

4.2 Vi betalar inte skada som hänt

- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts givetvis, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning – då gäller istället vagnskadeförsäkringen)
- under tävling, träning för tävling, uppvisning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde, samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankkörning,

Försäkringen gäller dessutom inte för skada på motor, ljuddämpare, luftfjädring, däck och slangar genom explosion i dessa.

4.3 Aktsamhetskrav

- Elektriska kablar, bränsleledningar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade.
- För att värma eller torka fordonet får du bara använda anordning som vi godkänt för ändamålet. Tillverkarens anvisningar ska följas.
- Starkströmsanordningar som inte är godkända får inte användas i fordonet.
- Föreskrifter som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada och som gäller för den lokal där fordonet i regel förvaras eller repareras ska följas.

4.4 Om aktsamhetskraven i punkt 4.3 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 25 procent men kan vid allvarlig försummelse bli större, till och med så stort att ingen ersättning lämnas.

Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

4.5 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

5. Glasrutförsäkring

5.1 Försäkringen gäller för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats.

5.2 Vi betalar inte skada som hänt

- vid kollision, vältning eller när bilen körts av vägen. Då gäller i stället vagnskadeförsäkringen.
- under tävling, träning, uppvisning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde, samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankörning.

5.3 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

6. Stöldförsäkring

6.1 Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av fortkaffningsmedel. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp.

Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse. Vid förlust av fordon får du ersättning om det inte kommit tillrätta inom en månad efter det vi fått din anmälan om stölden.

6.2 Försäkringen gäller inte för skada

- genom tillgrepp av fortkaffningsmedel eller genom försök till sådant brott som begåtts av person, som tillhör samma hushåll som försäkringstagaren
- då egendom kvarglömmts, tappats bort eller förlagts även om den senare blir stulen
- genom bedrägeri eller försäkringsbrott.

Anmärkning till punkt 6.1 och 6.2

Begreppet stöld är definierat i brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av fortkaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är istället olovligt brukande, vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som han redan har i sin besittning. Försäkringen gäller inte heller vid bedrägeri eller försäkringsbrott.

6.3 Aktsamhetskrav

När du lämnar bilen ska egendom som förvaras i den och inte är fast monterad vara inlåst i bilen. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. För föremål som på grund av sin storlek, användning eller liknande inte rimligtvis kan förvaras inlåsta ska åtgärd vidtas för att förhindra eller försvåra stöld.

6.4 Om aktsamhetskraven i punkt 6.3 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent men kan vid allvarlig försummelse bli större, till och med så stort att ingen ersättning lämnas.

Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

6.5 Aktsamhetskrav

För personbil och lätt lastbil gäller följande:

- Fordon ska, när det lämnas, låsas med ratt- eller växellås.
- Nyckel till stöldskyddet får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av detta. Kravet på låsningen gäller inte när fordonet förvaras i låst garage, som bara försäkringstagen/brukaren har tillgång till, eller i allmänt garage där man måste lämna ifrån sig nyckeln till stöldskyddet. Kravet gäller inte heller för fordon som befinner sig i verkstadslokal för reparation eller service. Nyckeln ska förvaras i nyckelskåp i försäkrad lokal. Nyckelskåpet ska ha ett inbrottsskydd som minst motsvarar stöldskyddsskåp 1 enligt SS3492. Nyckeln till nyckelskåpet får inte förvaras i anslutning till detta.

6.6 Följs inte aktsamhetskraven i punkt 6.5 tillkommer en extra självrisk på 15 procent av prisbasbeloppet utöver den ordinarie grundsjälvrisk.

6.7 Självrisk

Grundsjälvrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

7. Maskin- och elektronikskadeförsäkring

Gäller endast för personbil och lätt lastbil.

7.1 Maskin- och elektronikskadeförsäkringen gäller för personbil och lätt lastbil som är högst åtta år gammal, räknat från första registreringsdag och som körts högst 100 000 km. Försäkringen upphör alltså så snart någon av gränserna passerats.

7.2 Försäkringen gäller för skada eller fel på följande komponenter

- motor inklusive grenrör
- elektriska kablar
- generator (och följdskador som påverkar bilens elektriska funktion i dess standardutförande från fabrik)
- bränslesystem inklusive insprutningssystem och dess regleringsfunktioner (utom ledningar, filter och bränsletank)
- avgasturbo med styrsystem
- system för avgasrening (utom ljuddämpare och avgasrör)
- tändsystem inklusive dess reglerfunktioner (utom tändstift)
- motorns kylsystem inklusive oljekylare och värmelement
- kraftöverföring (utom nedslitna lamellbelägg och följdskador härav)
- servosystem för bromsar och styrinrättningar
- styr- och regleringsystem för låsningsfria bromsar (utom bromssystemets huvud- och hjälpcylindrar)
- fabriksmonterad klimatanläggning
- airbag (inklusive givare och sensorer).

7.3 Vi betalar inte skada eller fel som

- hänt under tävling, träning, uppvisning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde, samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- hänt under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankörning
- täcks av garanti eller annat åtagande
- är brandskada enligt punkt 4, stöldskada enligt punkt 6 eller vagnskada enligt punkt 8.

7.4 Aktsamhetskrav

Du ska se till att tillverkarens bestämmelser om service och underhåll på bilen följs och att sådant arbete är fackmannamässigt utfört. Du måste också se till att bilens kylsystem innehåller tillräckligt med frostskyddsmedel och att felaktigt bränsle inte används i bilen.

Komponenter som avviker från fordonets seriemässiga utförande, till exempel ”piratdelar” eller trimmade delar får inte användas.

7.5 Om aktsamhetskraven i punkt 7.4 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 25 procent men kan vid allvarlig försummelse bli större, till och med så stort att ingen ersättning lämnas. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

7.6 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

Självrisken tillämpas på de olika komponenterna var för sig i punkt 7.2.

8. Vagnskadeförsäkring

8.1 Försäkringen gäller för skada

- genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående. Försäkringen gäller också för sådana skador under fordonets transport på annat transportmedel, till exempel på färja eller tåg
- på lastanordning, som är monterad på fordonet även om skadan skett på annat sätt än som sägs ovan. Skada som lastanordningen orsakar på fordonet ersätts också. Lastanordning är till exempel bakgavelhiss eller annan anordning, som används för att lasta eller lossa det egna fordonet
- genom oberäknad utströmning av vatten från fast monterad tank eller ledningssystem i seriemässigt tillverkad husvagn som vid skadetillfället var högst fem år gammal räknat från första registreringen.

8.2 Vi betalar inte skada

- som hänt under tävling, träning, uppvisning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde, samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankörning
- på fordonsdel med konstruktions-, fabriktions- eller materialfel, om skadan orsakats av felet
- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll,
- genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av sådan händelse som anges i punkt 8.1
- som avses i punkt 4 Brandförsäkring eller punkt 6 Stöldförsäkring,
- genom kondens eller utströmning från lösa plastdunkar eller liknande och inte heller genom läckage från taklucka till fönster eller karosskarvar

8.3 Aktsamhetskrav

- Försäkringstagaren ska se till att fordonet inte körs när körförbud meddelats.
- Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.
- Fordonets maximilast får inte överskridas.
- Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet.
- Fordonsdel till utrustning och tillbehör ska monteras/handhas och användas så att skada inte inträffar. Lastanordning ska monteras och/eller användas enligt fabrikantens anvisningar.

8.4 Om aktsamhetskraven i punkt 8.3 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 25 procent men kan vid allvarlig försummelse bli större, till och med så stort att ingen ersättning lämnas.

Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

8.5 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

Om föraren var under 24 år när skadan hände tas en särskild självrisk ut, utöver gällande grundsjälvrisk, på fem procent av ett prisbasbelopp. Vid samtidig trafikskada tas endast en ungdomssjälvrisk ut. Denna självrisk gäller endast för personbil och lätt lastbil.

9. Avställningsförsäkring

Gäller endast för personbil och lätt lastbil.

9.1 Avställningsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbrevet. Försäkringen gäller endast i Sverige.

9.2 Försäkringen gäller när fordonet är avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

9.3 Vilka delar som omfattas av försäkringen framgår av ditt försäkringsbrev. Om vagnskadeförsäkring enligt punkt 8 ingår, gäller den med begränsningen att skada genom trafikolycka inte ingår.

10. Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet

Försäkringstagaren ska se till att fordonet inte körs av förare som

- saknar giltigt körkort
- kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri

Försäkringstagaren ska se till att vid övningskörning såväl lärare som elev uppfyller de regler som gäller vid övningskörning.

Försäkringstagaren ska också se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

10.1 Om aktsamhetskraven i punkt 10 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

11. Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

11.1 Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

11.2 Ersättning lämnas med högst det belopp som motsvarar skadan, värderad enligt nedanstående bestämmelser. Förlust eller olägenhet på grund av att egendomen inte kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt åtagit oss detta.

11.3 Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras samt reparationsmetod eller ersättas med närmast motsvarande egendom.

Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till all förlorad egendom som vi ersatt.

Vi åtar oss att vid reparation föreslå verkstad som är miljögodkänd av oss. Vid totalskada ombesörjer vi att bilen lämnas till av oss miljögodkänd bildemonterare.

Av miljöskäl är det viktigt att minimera avfallet och främja återanvändning av delar så långt detta är möjligt. Därför gäller för denna försäkring att

- reparationsmetod ska användas som ger minsta möjliga miljöpåverkan utan att kvalitet eller trafiksäkerhet påverkas
- begagnade originaldelar ska om så är möjligt användas

- skadade plastdetaljer ska repareras om så är möjligt
- anlitad verkstad ska vara miljögodkänd och ha särskild kompetens för reparation av plast
- skador på vindruta ska repareras om så är möjligt.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen kan vi lämna förslag på miljögodkänd verkstad eller bildemonterare.

11.4 Beräkning av kontant ersättning grundas på fordonets värde i allmänna handeln omedelbart före skadan. Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid skada på del av fordonet eller på utrustning.

Vid enbart skada på eller stöld av utrustning enligt punkt 2 eller följar beräknar vi marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag för första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av tio procent för varje påbörjat år, dock högst 80 procent.

För däck är avdraget 20 procent per körda 10 000 kilometer, dock högst 80 procent. Om antalet körda kilometer/slitage inte framgår eller inte kan styrkas görs istället ett åldersavdrag på 20 procent per påbörjat år, dock högst 80 procent. Vi betalar ingen ersättning för däck äldre än åtta år eller där mönsterdjupet understiger det av Transportstyrelsen beslutade. Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

11.5 Vid skada på personbil eller lätt lastbil som är ersättningsbar från egendomsskyddet, lämnas ersättning med nytt fordon av samma eller likvärdigt fabrikat, typ och årsmodell som den skadade (nyvärdesersättning) om följande förutsättningar är uppfyllda

- bilen är seriemässigt tillverkad
- skadan har hänt inom ett år efter det bilen registrerades första gången (förregistrering hos bilhandlare räknas inte)
- bilen har körts högst 20 000 km
- skäligen reparationskostnad för bilen och den utrustning som ingår i bilens "nypris" beräknas överstiga 50 procent av detta pris vid skadetillfället. Vid beräkningen räknas mervärdesskatt eller annan jämförlig skatt in i reparationskostnaderna.

Samtidigt skadad utrustning ersätts med ny om den ingick i bilens "nypris".

Om det finns särskilda skäl har vi rätt att i stället ersätta skadan kontant. Vi betalar då högst vad det skulle ha kostat oss att skaffa en ny bil.

11.6 Vi betalar inte

- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet som gjorts i samband med skadereparation
- merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe eller som beror på att du inte har vårt medgivande innan du beställer reparation
- kostnad för lackering som inte motsvarar den som fordonet hade i det seriemässiga utförandet. Vi betalar dock för varumärkes- eller mönsterskyddad firmasymbol och reklamtext
- eventuell värdeminskning efter reparation
- merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp
- mervärdesskatt när försäkringstagaren eller fordonsägaren/uthyraren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

11.7 Värdering av lös egendom

Du kan begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren, ger ett utlåtande om värdet på din egendom. Det kostar pengar men kommer värderingsmannen fram till ett högre belopp än vad vi erbjudit står vi för hela hans kostnad. I annat fall betalar du och vi hälften vardera.

Vi ersätter endast en värdering.

F. Räddningsförsäkring

Gäller endast för personbil och lätt lastbil.

1. Vad försäkringen gäller för

1.1 Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med den försäkrade bilen råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt 1.2.

Rese- och transportkostnader ska vara skäliga och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna.

Ordnas transport med annan av försäkringstagaren ägd bil eller privat bil betalar vi ersättning med 18 kr/mil. Räddningsförsäkringen gäller också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn.

1.2 Persontransporter

Om ditt fordon stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort inom Norden för förare. Istället för hemresa betalar vi kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Resekostnad för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit, betalas längst till den ort där passageraren påbörjade färden, eller till fordonets hemort om passageraren skulle ha avslutat färden där.

1.3 Fordonstransporter

Om ditt fordon råkat ut för skada enligt punkt 1.2 betalar vi kostnader för

- bärgning till närmaste lämpliga verkstad eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare
- transport till fordonets hemort i Sverige om fordonet måste lämnas kvar på grund av att förare eller passagerare drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit.

Om skadan hänt utomlands kan vi också betala hemtransport av fordonet i oreparerat skick. Hemtransport av fordonet ska först godkännas av oss.

1.4 Hämtning av fordonet

Dessutom betalar vi resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av fordonet efter reparation eller då det kommit tillrätta efter stöld. Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den. Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

1.5 Vi betalar följande kostnader för föraren eller passagerare:

- resa till närmaste sjukhus. Görs resan med privatbil ersätter vi transporten med 18 kr/mil,
- resa till hemort eller sjukhus inom Norden. Hemresa betalas för förare eller passagerare om han tvingas avbryta resan med fordonet. I stället för hemresa kan fortsatt resa till bestämmelseorten betalas, om detta inte blir dyrare än kostnaden för hemresa.
- Transport av avliden till hemorten inom Norden. Om dödsfallet inträffat utomlands kan vi istället betala kostnaden för begravning på platsen om detta inte blir dyrare än hemtransport. Kostnaden för hemtransport eller begravning måste i förväg godkännas av oss.

2. Vi betalar inte

Räddningsförsäkringen betalar inte

- kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader för passagerares hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte inträffat
- kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet beror på bränslebrist
- hämtning eller hemtransport av fordonet i skadat skick (reparation ska alltså först göras) såvida inte skadan hänt utomlands, se punkt 1.3

- högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad fordonet är värt när transporten görs
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under tävling med fordonet eller under träning för tävling, uppvisning, övningskörning eller liknade användning, inom inhägnat tävlingsområde, samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under hastighetskörning med fordonet som till exempel streetrace eller bankkörning.

3. Aktsamhetskrav

Du ska se till att fordonet inte körs av förare som

- saknar giltigt körkort
- kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska se till att vid övningskörning såväl lärare som elev uppfyller de regler som gäller vid övningskörning. Du ska också se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.

Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärighet.

3.1 Om aktsamhetskraven i punkt 3 inte följs kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

4. Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

G. Rättsskyddsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

2. Vad försäkringen gäller för

2.1 Försäkringen gäller för tvist som kan prövas av tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen. Om resning beviljas i nämnda mål gäller försäkringen också för det.

2.2 Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för

- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan den som åtalats för grov vårdslöshet i trafik, eller för grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom lagakraftäggande dom visa att brottet inte bedöms som grovt, gäller försäkringen.

3. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte

- tvister som vid en rättslig prövning handläggs som så kallade småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas ligger under ett halvt basbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även för tvister utomlands. Tvist med oss om försäkringsavtalet omfattas dock
- för tvist som gäller skadestånd eller annat på grund av gärning, där kostnaderna för brottmål inte kan ersättas enligt punkt 2.2,
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- för uthyrare i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått, sådana gärningar
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av trafikförsäkringen
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkringen.

4. När försäkringen gäller

Du kan få rättsskydd om försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten eller misstanke om brott inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år. Anmälan ska ske skriftligen senast inom tre år från tvistens uppkomst eller från det misstanken om brott delgivits försäkrad.

5. Var försäkringen gäller

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i någotsom har inträffat inom försäkringens giltighetsområden, se punkt 3 i B. Allmänna försäkringsvillkor.

6. Ombud eller försvarare

6.1 För att få rättsskydd måste du anlita ett ombud eller en försvarare. Denne ska vara verksam nära den försäkrades bostadsort, eller den ort där förhandling sker och ärendets natur. Huvudregeln är att ditt ombud måste vara en advokat eller en biträdande jurist som är anställd på en advokatbyrå.

Vi kan också godta ett ombud som har förordnats till offentlig försvarare. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Svensk Försäkring avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

6.2 Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitade ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Svensk Försäkrings Ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes eller kostnadsersättningen.

6.3 I tvist eller mål utomlands har vi rätt att bestämma vilket ombud som ska anlitas.

7. Vilka kostnader försäkringen ersätter

Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäligen. Vi ersätter inte kostnader som du kan få ersatt av staten eller av din motpart.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.

Ersättning lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottsmålstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt å conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas.

Betalning å conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

8. Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter

Försäkringen ersätter inte

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller försvarare eller bytt ombud eller försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen
- tvister som har samband med överlåtna krav. Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

9. Högsta ersättning

Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 5 prisbasbelopp.

Endast en tvist föreligger om

- flera tvister avser samma angelägenhet
  - yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelse och omständigheter
- Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

10. Självrisk

Vid varje skadetillfälle tillämpas självrisk med 20 procent av prisbasbeloppet samt 20 procent av skadekostnaden som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet.

H. Tilläggsförsäkring – Bedrägeri

1. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller

- a. för personbil, lätt lastbil och släpvagn som försäkringstagaren äger
- b. till skydd för försäkringstagaren, vid skada på fordonet då hyrestagaren orsakat skada genom försäkringring, undandräkt, olovligt förfogande eller bedrägeri. Försäkringen gäller också för sådant brott mot villkoren som hyrestagaren gjort sig skyldig till utan försäkringstagarens vetskap eller medgivande
- c. för skada genom brott enligt b) som skett (förövats) inom Sverige.

2. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte

- för skada för vilken ersättning kan erhållas genom annan försäkring eller trafikskadeersättning
- om hyrestagaren är omyndig eller saknar gällande körkort
- om hyrestagaren är utländsk medborgare och saknar gällande svenskt körkort
- för den del av skadan som kan ersättas av hyrestagarens egna medel
- om läsbar fotokopia av hyrestagarens gällande körkort saknas. Personen som hyr fordonet ska överensstämja med foto, personnummer och namnteckning på körkortet.
- om hyrestagaren är anställd av försäkringstagaren

3. Självrisk

Självrisken är 20 procent av skadekostnaden.

I. Allmänna bestämmelser

För försäkringen gäller försäkringsvillkor, försäkringsbrev samt försäkringsavtalslagen.

1. Information om Folksams behandling av personuppgifter

Folksams verksamhet är försäkringar. Verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen. Huvudansvarig för behandlingen av dina personuppgifter är det Folksams bolag som du har avtal med.

Uppgifterna används för förvaltning av ditt avtal och för ändamål som är nödvändiga i försäkringsverksamheten, såsom till exempel premieberäkning, statistik, marknadsföring och förebyggande av skador. Uppgifterna behandlas med sekretess, i enlighet med Folksams etiska regler.

Dina adressuppgifter och enkla grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksamsbolagen gemensamt kundregister för rationell administration; bland annat automatisk adressuppdatering, samordning av information till dig och marknadsföring. Om du upptäcker felaktigheter i registrerade uppgifter vänder du dig till kundtjänst vid ditt närmaste Folksamkontor.

För utdrag ur Folksams register skriver du till: Registerutdrag, Folksam, 106 60 Stockholm.

2. Skaderegistrering

För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Registret används endast i samband med skadereglering.

Personuppgiftsansvarig för registret är Skadeanmälningsregister (GSR) AB. Box 24171, 104 51 Stockholm. Registret följer personuppgiftslagen.

När en skada anmälts till bolaget, anmäls denna (skadetyper, skadedatum, skade-, organisations- och personnummer) även för registrering i GSR. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos något annat försäkringsbolag.

Vi äger rätt att i det för försäkringsbranschen gemensamma skadeanmälningsregistret (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

3. Avtal och premie

3.1 Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag den tecknades.

3.2 Försäkringen förnyas automatiskt för ett år i sänder om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du istället säga upp försäkringen från huvudförfallodagen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida när du begär förnyelse kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du försäkring för din bil i annat försäkringsbolag förnyas inte försäkringen.

3.3 Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkring upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar.

Från vår sida kan vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om du eller den försäkrade grovt åsidosatt era förpliktelser mot oss eller om det finns synnerliga skäl.

Om försäkringen sagts upp av dig eller oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

3.4 Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat oss. Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till bland annat följande faktorer; vilken bil du har och hur gammal den är, var ditt företag är beläget, hur många mil du kör per år, vilken självrisk på vagnskadan som du väljer och ditt tidigare skaderesultat.

Vi har rätt att begära uppgifter från dig som påverkar din premie. Får vi inte in begärda uppgifter beräknas premien utifrån av oss förutbestämda regler.

4. Upplyningsplikt

När du vill teckna, utvidga eller förnya försäkring ska du på vår begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen ska meddelas. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor.

Om du inser att vi tidigare haft oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgiften.

5. Riskökning

5.1 Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som har angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras.

5.2 Om du uppsåtligt eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt enligt punkt 4 eller anmälningsplikt enligt punkt 5.1 kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

5.3 Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

Sådan premieändring som beror på ändrat riskförhållande, till exempel bilbyte, adressändring eller höjning av årlig körsträcka, har vi rätt att göra omgående.

Om det visar sig att körsträckeklassen varit för hög har du rätt att begära återbetalning efter försäkringsårets slut.

5.4 Premie för nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar, eller enligt separat avtal, efter den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden.

Premie för förnyad försäkrings behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

5.5 Om premien inte betalas i rätt tid och dröjsmålet inte är av ringa betydelse skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Samtidigt påminner vi dig om att om du betalar inom 14 dagar så fortsätter försäkringen att gälla.

Är det fråga om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som du tidigare betalat.

5.6 Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades.

Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

5.7 Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

5.8 Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det du fått brevet. Försäkringen upphör dock alltid tre månader efter avsändandet och detta gäller även om brevet inte kommer fram.

5.9 Vi kan överlåta en fordran på obetald premie till Trafikförsäkringsföreningen.

6. Dubbelförsäkring

Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan.

Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

7. Avdrag på ersättning

7.1 Aktsamhetskrav

Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoret finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten.

Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

7.2 Framkallande av försäkringsfall

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen eller, i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada.

Om skadan uppkommit eller dess följder förvärrats genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

8. Räddningsplikt

När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter bästa förmåga begränsa dess omfattning till exempel larma brandkåren vid brand och försöka rädda hotad egendom i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckats eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa.

Däremot ersätter vi inte förebyggande åtgärder som till exempel kostnad för låsbyte vid förlust av bilnyckel. Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan vi göra avdrag på ersättningen efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

9. Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 7

Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen.

10. Undantag från bestämmelserna om avdrag enligt punkterna 5.2 och 8 samt vid brott mot aktsamhetskrav

Vi gör inget avdrag vid

- ringa oaktsamhet
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller som var under tolv år
- handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

11. Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

För trafikförsäkring gäller, att i samma utsträckning som vi har betalat ersättning, har vi enligt trafikskadelagen rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättningen från försäkringen.

12. Lag, garanti, annat åtagande

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring, så gäller din bilförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

13. Krigsskador

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, upplopp eller uppror.

Om skadan hänt utanför Sverige tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott. Förutsättningen för att försäkringen ska gälla är dock att bilen fanns i det drabbade området vid utbrottet och oavbrutet fram till den dag skadan inträffade. Dessutom får du inte ha tagit del i oroligheterna eller tagit annan befattning med dem som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda bilen för sådana ändamål.

Under samma förutsättningar betalar vi också förlust av bil som konfiskerats eller måste lämnas kvar vid evakuering eller internering.

14. Atomskador med mera

Ersättning lämnas inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämja en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

15. Dammbrott

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

16. Preskription

16.1 Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om du framställt ditt anspråk till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från det att vi har förklarat att vi har tagit slutlig ställning till anspråket.

16.2 Trafikskadelagen

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du begär omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen får talan dock väckas inom tre år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde. Om du vill ha ersättning och har anmält skadan inom tio år eller begärt omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att vi har förklarat att vi tagit slutlig ställning till anspråket. Om talan inte väcks i rätt tid går rätten till ersättning förlorad. Talan får väckas senare än tio år endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas om du har varit förhindrad att framställa anspråket i tid.

J. Om skada inträffar

1. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta gärna första kontakten med oss per telefon. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbrev.

2. Stöld, tillgrepp av fortkaffningsmedel, skadegörelse eller skada som orsakats av annat okänt motorfordon ska också anmälas till polisen på den ort eller i det land där händelsen inträffade.

För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Du ska därför medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har. Lämna oss en kopia av polisanmälan.

3. Skada som har hänt när bilen transporterats på annat färdmedel ska också anmälas till transportföretaget.

4. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg och så vidare.

Du är också skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada.

5. Om du bryter mot bestämmelserna i punkt 1–4 ovan och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

6. Om du eller någon annan som begär ersättning vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktiga uppgifter, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning kan vi göra avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

7. Reparation ska i förväg godkännas av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, reparationsmetod och material.

För försäkringen gäller vissa miljöåtaganden. Dessa framgår av punkterna 11.3 i E. Egenomsförsäkring.

Du ska som ägare till bilen, efter vårt medgivande, beordra reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

Återbetalning vid förskott

8. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Dröjsmålsränta

9. Vi strävar efter att betala skador så snart det går och i de fall utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Tidpunkten för betalning kan dock förskjutas i vissa situationer som anges i försäkringsavtalslagen.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6 § räntelagen. Medan vi väntar på polisutredning eller värdering får du istället ränta enligt Riksbankens referensränta. Även sådan ränta beräknas från den tidpunkt som anges i första stycket. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 200 kronor.

Force majeure

10. Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

K. Vid frågor om försäkring eller skador

Kundservice

Kontakta Folksam Företagssupport på telefon 08-772 86 35.
För öppettider se folksam.se
E-post foretag@folksam.se

Skadeärenden

Kontakta oss vid inträffad skada. Du når oss på telefon 0771-960 960.
För öppettider se folksam.se

Folksam Jour

Inom Sverige 0771-45 00 00
Utanför Sverige +46 771 45 00 00

Hjälp utanför Sverige

Utanför Sverige kan du få hjälp av våra larmcentraler, Falck Global Assistance eller vid personskada SOS International. Kontaktuppgifter, se nedan.

Falck Global Assistance

Box 44024
100 73 Stockholm
E-post folksam@falcktravelcare.se
Telefon +46 8 587 717 76
Fax + 46 8 587 717 62

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
Denmark
E-post sos@sos.eu
Telefon +45 70 10 50 50
Fax +45 70 10 50 56

L. Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda.

En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Om du ändå inte blir nöjd så kan du kontakta handläggarens närmaste chef. Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det prövat. Det finns olika möjligheter, beroende på vilken typ av försäkring du har.

Kundombudsmannen Folksam

Du som är kund i Folksam har möjligheten att få ditt ärende omprövat av Kundombudsmannen som är oberoende i förhållande till Folksams organisation.

Kundombudsmannen omprövar de flesta ärenden rörande försäkring, skadefrågor och sparande. Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut kan Kundombudsmannen göra en opartisk bedömning av ditt ärende. Efter det att Folksam har lämnat sitt slutliga beslut har du ett år på dig att göra en anmälan till Kundombudsmannen, under förutsättning att preskription inte inträtt i enlighet med vad som anges nedan i avsnittet ”Vänta inte för länge”.

Adress: Kundombudsmannen Folksam, 106 60 Stockholm
Telefon: 020-65 52 53
E-post: kundombudsmannen@folksam.se
Webb: folksam.se

Branschgemensamma nämnder

Du kan i vissa fall få ditt ärende prövat i någon av följande nämnder.

Trafikskadenämnden

Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen och verkar för en enhetlig och skäligen personskadereglering inom trafikförsäkringen. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska och ska alltid prövas av nämnden. Folksam hjälper dig i samband med den obligatoriska prövningen.

Det finns andra frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande. I dessa frågor kan du själv begära prövning hos Trafikskadenämnden via en särskild blankett som finns hos:

Adress: Trafikskadenämnden, Box 24048, 104 50 Stockholm
Webb: trafikskadenamnden.se

Nämnden för Rättsskyddsfrågor

Nämnden för Rättsskyddsfrågor prövar på begäran av försäkrad omfattningen av rättsskyddsförsäkring, fråga om ersättningsanspråk inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring och fråga om överprövning av ombuds lämplighet inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring.

Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden och Nämnden för Rättsskyddsfrågor via en särskild blankett som finns hos:

Adress: Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm
Telefon: 08-522 787 20
Webb: forsakringsnamnder.se

Anmälan till Nämnden för Rättsskyddsfrågor måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Konsumenternas försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00
Webb: konsumenternas.se

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Folksam